

Redd Barnas retningslinjer for en trygg organisasjon (safeguarding)

Dokumentnavn:	Redd Barnas retningslinjer for en trygg organisasjon (safeguarding)
Godkjent:	31.05.2022
Vedtatt av:	Hovedstyret
Revidering:	Minimum hvert tredje år.
Utarbeidet av:	Ane Maus Sandvig
Revidert:	

Bakgrunn og formål for dokumentet

Redd Barna kjemper for en verden som innfrir alle barns rettigheter, slik de er definert i FNs barnekonvensjon. I arbeidet for å nå vårt mål er det selvsagt at Redd Barna skal være en trygg organisasjon for alle. Derfor jobber vi målrettet for at seksuell trakassering, grenseoverskridelser, vold og overgrep ikke skal finne sted i Redd Barna. Dette gjør vi først og fremst gjennom bevisstgjøring og forebyggende tiltak. Vi vet likevel at grenseoverskridelser vil forekomme, også i Redd Barna. Gjennom klare rutiner for varsling skal vi sikre at alle saker rapporteres. Vi skal håndtere saker på en god måte. Formålet med «Redd Barnas retningslinjer for en trygg organisasjon (safeguarding)» er å sørge for at Redd Barna tar alle nødvendige grep i dette arbeidet, og at tryggarbeid¹ (safeguarding) er innlemmet i vårt daglige arbeid og i alt vi gjør.

Disse retningslinjene er en sammenstilling av eksisterende dokumenter² i internasjonale Redd Barna (SCI) og erstatter ikke SCIs gjeldende dokumenter, men er et tillegg som konkretiserer Redd Barnas ambisjon og arbeid for en trygg organisasjon. «Redd Barnas retningslinjer for trygg organisasjon (safeguarding)» er et underliggende dokument tilhørende «Redd Barnas etiske retningslinjer», som utdyper arbeidet mot seksuell trakassering, vold og overgrep internt i Redd Barna.

Definisjoner og omfang

Disse retningslinjene gjelder alle ansatte, tillitsvalgte og frivillige i Redd Barna. De gjelder i alt arbeidet vi gjør, både i og utenfor Norge. De gjelder også i våre privatliv. Retningslinjene omfatter også våre samarbeidspartnere og alle arrangementer i Redd Barnas regi. Alle som utfører arbeid på vegne av eller i samarbeid med Redd Barna skal kjenne innholdet i retningslinjene. Brudd på retningslinjene kan medføre konsekvenser avhengig av alvorlighetsgrad, som beskrevet i Redd Barnas etiske retningslinjer.

Tryggarbeid er arbeidet vi gjør for å sikre at alle i Redd Barna og alle som kommer i kontakt med oss er trygge og at ingen barn eller voksne utsettes for seksuell trakassering, grenseoverskridelser, overgrep eller andre former for vold i Redd Barna. Det omfatter også å håndtere alle saker som kommer opp.

---

¹ I dette dokumentet brukes «tryggarbeid» og «arbeid for en trygg organisasjon» som oversettelse av det engelske begrepet «safeguarding». Dette omfatter både barns trygghet/sikkerhet og adult safeguarding/ PSEA (Protection against Sexual Exploitation and Abuse).

² Særlig «Protection against Sexual Exploitation and Abuse (PSEA) Policy», «Child Safeguarding Policy» og «Child Safeguarding Protocol». Se «relevante dokumenter» i slutten av retningslinjene.

Disse retningslinjene omfatter handlingene som er definert under, samt annen vold³. Dette er handlinger Redd Barna forplikter seg til å arbeide aktivt mot og som vi aldri vil akseptere at begås i vår organisasjon:

Seksuell trakassering er enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. I «seksuell» ligger at det at oppmerksomheten spiller på kropp, kjønn og/eller seksualitet. Dette omfatter både verbal, ikke-verbal og fysisk oppmerksomhet.

Seksuelle overgrep er å gjøre noe seksuelt med eller mot noen uten samtykke, eller tvinge eller lure noen til å gjøre noe seksuelt med seg selv. Det inkluderer handlinger og ytringer som en person med høyere alder og/eller mer makt gjør mot noen som ikke forstår, eller ikke har erfaringen eller kunnskapen til å komme seg ut av. Å gjøre noe seksuelt med eller mot barn under 16 år er alltid et seksuelt overgrep. Det samme gjelder å ta, dele eller oppbevare bilder, videoer og lyd med seksuelt innhold av barn (under 18 år).

Straffbare seksuelle overgrep inkluderer (når det gjøres mot voksne uten samtykke eller mot barn):

- **Seksuelt krenkende adferd**, som kan være blotting, at noen viser fram kjønnsorgan, viser bilder eller filmer med pornografisk innhold. Det kan også være å få andre til å se på seksuelle handlinger.
- **Seksuell handling**, som involverer fysisk kontakt. Det kan være å ta på intime kroppsdeler, som bryst, rumpe, penis og vulva. Det kan skje utenpå klær eller under klærne.
- **Seksuell omgang**, som omfatter å stikke noe inn i kroppens hulrom. Det kan være å stikke fingre, gjenstander eller kjønnsorgan inn i rumpehull, skjede eller munn.

Redd Barnas ansvar og forpliktelser for å sikre en trygg organisasjon

Arbeidet for en trygg organisasjon innebærer både et kollektivt og et individuelt ansvar. Som organisasjon har vi ansvar for og forplikter oss til å **bevisstgjøre, forebygge, rapportere og følge opp** saker som omhandler brudd på disse retningslinjene⁴. Det innebærer å sikre at:

Bevisstgjøring

- Dokumentene som er relevante for å sikre en trygg organisasjon er oppdaterte og tilgjengelige for ansatte, frivillige, tillitsvalgte, partnere og donorer.
- Barn, deres foresatte og andre som deltar i våre aktiviteter kjenner til reglene i sin aktivitet, vet hva de kan forvente av Redd Barna og hvordan de varsler om brudd.
- Ansatte gjennomgår opplæring i tryggarbeid minst hvert år, og nyansatte gjennomfører opplæring innen de tre første månedene etter oppstart og alltid før oppstart i direkte arbeid med barn⁵.
- Frivillige gjennomgår opplæring før oppstart i aktivitet og får tilbud om jevnlig kursing⁶.

---

³ For en definisjon av vold og ulike former for vold, se dinutvei.no.

⁴ I tillegg har Redd Barna særskilte forpliktelser for ivaretagelse av ansatte, som beskrevet i arbeidsmiljøloven.

⁵ Nyansatte tar e-læring og har oppstartssamtale. Årlig får ansatte fysisk opplæring i form av kurs eller case-diskusjoner.

⁶ Første opplæring får frivillige gjennom «Tryggere sammen»-kurset, jevnlig opplæring vil skje gjennom case-diskusjoner og lignende.

- Sentrale tillitsvalgte⁷ gjennomgår opplæring minst én gang per valgperiode. Øvrige tillitsvalgte får tilbud om jevnlig kursing.
- Partnere og andre som kommer i kontakt med barn gjennom Redd Barna gjennomgår opplæring relevant for arbeidet de skal gjøre.
- Ansatte er bevisste sine rettigheter og ledere og tillitsvalgte er bevisste makten stillingen medfører.
- Ansatte, frivillige og tillitsvalgte bevisstgjøres om at marginaliserte barn, inkludert barn med funksjonsnedsettelse, oftere utsettes for overgrep.

Forebygging

- De vi rekrutterer er egnet til arbeidet de skal utføre. Det innebærer robuste rekrutteringsmetoder, og innhenting av politiattest og egnethetsvurdering for dem som skal arbeide direkte med barn.
- Programmene og aktivitetene våre ivaretar barns trygghet. Det sikres ved at tryggarbeid inngår i alle ledd av program- og aktivitetsdesign, implementering og oppfølging, og at grenseoverskridelser og vold er inkludert i risikoanalyser og tiltak for å minimere risiko⁸. Hensyn til barn med tilleggsbehov⁹ er særlig viktig i dette arbeidet.
- Partneravtaler inkluderer en forpliktelse til tryggarbeid og skisserer varslingsrutiner. Redd Barna vil støtte partnere i utviklingen av egne retningslinjer og implementeringen i deres arbeid.
- FNs ni krav for barns deltagelse¹⁰ følges når barn deltar i aktiviteter og på arrangementer i vår regi.
- Vi innhenter informert¹¹ skriftlig samtykke for deltagelse fra barn som er med i våre medvirkningsprosesser og lignende.
- Vi innhenter informert skriftlig samtykke fra alle vi fotograferer eller filmer samt fra foresatte for barn under 18 år utenlands og under 15 år i Norge.
- Vi innhenter informert samtykke fra dem vi innhenter eller deler personopplysninger om og fra foresatte for barn under 15 år for personopplysninger og 18 år for sensitive personopplysninger¹².
- Barnets beste og barns rett til privatliv, verdighet og integritet er ivaretatt når barn blir tatt bilde av eller filmet, når barn deltar i vårt arbeid eller vi innhenter og deler personopplysninger, uansett formål.
- Bilder og filmer er lagret trygt og på rett sted, i tråd med våre retningslinjer og personvernloven.

⁷ Hovedstyret, medlemsstyret og kontrollkomiteen.

⁸ Se henvisning til dokumentet «Safer Programmes Guidelines» under «relevante dokumenter».

⁹ Inkluderer barn med funksjonsnedsettelse og barn i særlig utsatte situasjoner (for eksempel flyktninger og barn på krisesenter).

¹⁰ FNs barnekomite (2009), *General Comment No. 12 The right of the child to be heard*, s. 26. ([Se side 14 her for Press sin norske oversettelse](#))

¹¹ At samtykket er informert forutsetter at den som samtykker gis tilstrekkelig informasjon om formålet med deltagelse og hva det innebærer, samt at informasjonen gis i en form og på et språk de forstår. [Les mer om samtykke her.](#)

¹² Omfatter blant annet opplysninger om helse, seksuell orientering, etnisk opprinnelse, politisk og religiøs tilhørighet (opplysninger definert som «særlige kategorier» i personopplysningslovens artikkel 9 og 10).

Rapportering

- Muligheten til å rapportere hendelser og informasjon om varsling er lett tilgjengelig for ansatte, frivillige, tillitsvalgte, partnere, barn, deres foresatte og andre i Redd Barna¹³.
- Alle i organisasjonen vet at Redd Barna ønsker at de skal melde ifra om brudd på retningslinjene.
- Ansatte, frivillige, tillitsvalgte og partnere kjenner til sin rett og forpliktelse til å varsle i Redd Barna.
- Vi varsler videre til donor i henhold til krav i gjeldende avtaler.

Oppfølging

- Vi har tydelige rutiner for håndtering som sikrer grundig behandling av saker som omhandler seksuell trakassering, overgrep og lignende handlinger.
- Vi følger opp, tilbyr psykososial støtte og beskyttelse til de som er involvert i disse sakene.

Ditt ansvar som ansatt, frivillig eller tillitsvalgt for å sikre en trygg organisasjon

Vi har også et individuelt ansvar for å skape en trygg organisasjon. Det innebærer at vi som ansatte, frivillige og tillitsvalgte forplikter oss til å følge disse retningslinjene, aldri begå handlinger som bryter med dem og alltid opptre på en måte som ivaretar andres trygghet. Dette gjelder både i arbeidet vi utfører på Redd Barnas vegne og i våre private liv utenfor organisasjonen.

Som frivillig, ansatt eller tillitsvalgt forplikter du deg til å:

Bevisstgjøring

- Delta på opplæring i tryggarbeid i regi av Redd Barna.
- Kjenne til, ha forstått og etterleve innholdet i våre etiske retningslinjer, disse retningslinjene og andre bestemmelser og instruksjoner som er relevante for ditt virke i Redd Barna.
- Være en god rollemodell for andre frivillige, tillitsvalgte, ansatte og barn. Du skal være bevisst den makten du har i kraft av ditt verv, din stilling og/eller alder og aldri misbruke denne.
- Sørge for at barn, deres foresatte og andre som deltar på våre aktiviteter kjenner til reglene i sin aktivitet, vet hva de kan forvente av Redd Barna og hvordan de melder ifra om brudd.

Forebygging

- Følge disse retningslinjene, behandle alle medmennesker med verdighet og respekt og aldri utføre handlinger som overgrep, vold eller seksuell trakassering.
- Ikke være alene med barn som deltar i våre programmer med mindre det er til barnets beste og avklart med din leder eller kontaktperson i Redd Barna i forkant.
- Aldri inngå seksuelle forhold til barn eller voksne som deltar i våre aktiviteter og programmer.
- Sikre at Redd Barnas retningslinjer og rutiner følges på aktiviteter og arrangementer du har ansvar for og ellers i arbeid du utfører på Redd Barnas vegne.

---

¹³ Inkluderer universell utforming og utvikling av barnevennlige rapporteringsmekanismer.

- Tilse at det er nok¹⁴ voksne ansvarspersoner til stede på aktiviteter og arrangementer med barn.
- Handle etter prinsippet «*do no harm*» og la barnets beste være den avgjørende faktoren i alt medie- og kommunikasjonsarbeid du utfører på Redd Barnas vegne¹⁵.
- På besøk i prosjektland innhente skriftlig samtykke fra dem du fotograferer eller filmer (og fra foresatte for barn under 18 år) og ellers følge landkontorets og SCIs bilderetningslinjer.
- I Norge innhente skriftlig samtykke fra dem du fotograferer eller filmer (og foresatte for barn under 15 år) gjennom ditt virke i Redd Barna og ellers følge retningslinjer for bilder av barn på spesifikke aktiviteter (krisesenter samt asyl og flyktningfeltet).
- Ikke publisere bilder av deltagere i våre programmer og arrangementer i dine private kanaler på sosiale medier med mindre bildet først er publisert av Redd Barna.

Rapportering

- Bidra til en åpen kultur der det er naturlig å ta opp saker i den daglige, løpende dialogen og sikre at det er trygt å ta opp store og små spørsmål.
- Motta varsler og bekymringer fra barn som deltar i programmene, aktivitetene og arrangementene våre og andre på en trygg og rolig måte.
- Rapportere videre i tråd med Redd Barnas retningslinjer for varsling dersom du vet om eller mistenker brudd på disse retningslinjene.
- Rapportere mindre avvik fra retningslinjene og trygg/sikkerhetsrutiner¹⁶.

Oppfølging

- Bidra til god håndtering av saker, forstå hva ditt ansvar er og hvor grensene for ditt ansvar går.

Rutine for mottak av mistanker, meldinger, anklager og betroelser og videre varsling

Som ansatt, tillitsvalgt eller frivillig i Redd Barna kan du oppleve å motta betroelser om brudd på våre retningslinjer fra barn eller voksne i organisasjonen. Blir du fortalt om brudd som innebærer seksuell trakassering, overgrep eller vold, er det ditt ansvar å ta imot på en rolig og trygg måte, for så å varsle videre. Det er ikke ditt ansvar å «etterforske» eller vurdere innholdet i det du blir fortalt. Alle slike saker skal tas videre. Er du usikker på om saken er alvorlig nok, melder du ifra om den til nærmeste leder, din kontaktperson på regionkontoret eller varslingsansvarlig¹⁷ og lar hen gjøre vurderingen.

Dersom du mottar en betroelse om seksuell trakassering, vold eller overgrep skal du:

1. **Finne et skjermet sted å ta samtalen.** Om det er et barn som betror seg, finn helst et sted dere ikke er helt alene, men for eksempel kan sees, men ikke overhøres av andre.
2. **Ikke love å holde noe hemmelig.** Forklar at du selvfølgelig ikke skal spre det videre til uvedkommende, men at du må ta saken videre i Redd Barna og dersom du blir fortalt om noe

¹⁴ Se rutiner for sikkerhet for barn i Norgesprogrammet og rutiner for arrangementer i Redd Barnas regi.

¹⁵ Dette bygger på SCIs og Redd Barnas retningslinjer for kommunikasjon som skal følges ved fotografering og filming, se relaterte dokumenter.

¹⁶ Frivillige følger rutiner for avviksrapportering i sin aktivitet og ansatte bruker Redd Barnas avvikshåndteringssystem.

¹⁷ I Redd Barna er rådgiver i generalsekretærs stab varslingsansvarlig. alert@reddbarna.no går direkte til varslingsansvarlig.

svært farlig og/eller ulovlig kan vi kan ha plikt til å varsle noen som kan hjelpe (barnevern, foresatte og/eller politi). Om noe sies videre vil vi i Redd Barna fortelle det til utsatte på forhånd og lytte til hvordan hen ønsker at det fortelles.

3. **Lytt til det som blir fortalt, opptre trygt og rolig.** Bekreft det vedkommende forteller deg og ikke still ledende spørsmål. Vis at du anerkjenner det som fortelles. Ta deg god tid til samtalen.
4. **Ta notater** underveis om det er naturlig. Så raskt som mulig etter samtalen skriver du en oppsummering. Det er lett å glemme detaljer.
5. **Sikre situasjonen** for den som er utsatt og sørg for nødvendig akutt støtte og/eller helsehjelp. Du har ansvar for sikkerheten til den som betror seg inntil andre overtar.
6. **Meld ifra om saken** enten direkte til varslingsansvarlig, på alert@reddbarna.no, en leder, generalsekretær eller hovedstyreleder. Redd Barna har ansvar for videre oppfølging av saken.

Kort sagt skal du: **Ta imot, være rolig og ikke love å holde noe hemmelig. Deretter rapporterer du videre.**

Gjelder betroelsen en hendelse som har skjedd utenfor Redd Barna, mottar du den likevel ved å følge stegene i denne rutinen. Deretter melder du ifra til nærmeste leder som hjelper deg å vurdere om vi skal sende en bekymringsmelding til barnevernet eller på andre måter følge opp og/eller avverge gjentakelse¹⁸.

---

¹⁸ Det er din og leders oppgave å sammen vurdere om avvergingsplikten er utløst, se plik.no for utdypende informasjon. Be om bistand til å gjøre vurderingen fra seniorrådgiver på safeguarding ved behov.

Relevante dokumenter¹⁹:

Redd Barna:

Redd Barnas etiske retningslinjer

Retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold i Redd Barna

Rutine for håndtering av Redd Barnas «egne» varslingssaker

Procedures for handling child safeguarding cases in Save the Children Norway's international programmes

Sikkerhet for Barn: Rutiner, retningslinjer og verktøy i Norgesprogrammets arbeid med barn

Informasjon til barn og unge som deltar på aktivitet med Redd Barna

Save the Children International:

Save the Children International's Code of Conduct

Save the Children International's Policy on Child Safeguarding

Save the Children Global Child Safeguarding Protocol

Disability-Inclusive Child Safeguarding Guidelines

Save the Children International's Protection from Sexual Exploitation, Abuse, and Harassment (PSEAH) Policy

Save the Children International's Anti-Harassment, Intimidation and Bullying Policy

Save the Children Safeguarding children and communities in our personal social media use

Safeguarding children in our communications and media work

Save the Children Image Guidelines

Save the Children Safe Programming Guidelines

Tilgjengelighet

For å sikre at så mange som mulig har tilgang til og kan bruke disse retningslinjene har dokumentet blitt utformet på følgende måte:

- Det er brukt tydelige fonter, klare kontraster og farger
- Alternativ tekst er lagt inn for alle illustrasjoner og figurer
- Dokumentet er kompatibelt med skjermleser

Se brosjyren «Informasjon til barn og unge som deltar på aktivitet med Redd Barna» for en lettlest gjennomgang av våre viktigste retningslinjer og varslingsrutinene.

---

¹⁹ Disse dokumentene finner du lenke til på Safeguardingsiden på Nordnet. Flere av dokumentene finnes også på reddbarna.no/varsle/